

Силабус курсу

Методологія науково-психологічних досліджень
Рівень вищої освіти – третій (доктор філософії)
Освітньо-наукова програма спеціальності 053 Психологія

Дні занять: Вт. 12.45 – 14.05
Консультації: Чт. 14.20 – 15.40

Рік навчання: I, Семестр: II
Кількість кредитів: 3 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППШ Шпак Марія Мирославівна, доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри психології розвитку та консультування

Контактна інформація shpakmariia@gmail.com, +380974457014

Опис дисципліни

Курс спрямований на надання здобувачам третього рівня вищої освіти необхідного обсягу знань у галузі методології наукових досліджень, забезпечує підготовку їх до самостійного проведення науково-психологічного дослідження та написання дисертаційної роботи як кваліфікаційної наукової праці. Завдання курсу полягають у тому, щоб сформувати в здобувачів цілісну систему знань про методологію, методи і методiku науково-психологічного дослідження, види науково-психологічного дослідження (теоретичне, емпіричне, прикладне), методологічні принципи та етапи його проведення. Здобувачі набувають знань та умінь розробляти понятійно-категоріальний апарат науково-психологічного дослідження, узагальнювати та пояснювати наукові факти, будувати концептуальну модель науково-психологічного дослідження, оволодівають методикою підготовки наукових доповідей, статей, тез. Курс сприяє формуванню в здобувачів уміння здійснювати науково-пошукову діяльність, розвиває дослідницькі здібності, науковий світогляд, критичне мислення, творчий потенціал.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Історія становлення та розвитку науково-психологічних досліджень	Знати передумови виникнення й етапи розвитку науки як специфічного типу знання, особливої пізнавальної діяльності та соціального інституту, історію становлення та розвитку наукових досліджень у психології. Визначати цілі та завдання науково-психологічного дослідження. Обґрунтувати методологічні принципи науково-психологічного дослідження. Знати види науково-психологічного дослідження (теоретичне, емпіричне, прикладне). Характеризувати сучасний стан розвитку психологічної науки в Україні.	Питання Групові дискусії Презентації

2/2	2. Методологія науково-психологічних досліджень	Аналізувати поняття про методологію, методи і методику науково-психологічного дослідження. Знати рівні методології (філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий, методи та методику наукового дослідження), типологію методів наукового дослідження. Характеризувати види методів науково-психологічного дослідження, їх позитивні сторони та недоліки. Обґрунтувати поняття про систему та її властивості, роль і значення системного підходу у науковому пізнанні. Визначати нові парадигми сучасної науки. Здійснювати порівняльний аналіз основних теоретико-методологічних положень наукових концепцій позитивізму, прагматизму, феноменології, герменевтики.	Питання Презентації Метод «Мозковий штурм» Тести
2/2	3. Понятійно-категоріальний апарат науково-психологічного дослідження	Обґрунтувати напрям і тему наукового дослідження. Визначати мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження. Характеризувати порядок здійснення наукового дослідження, послідовність його виконання. Аналізувати функції та структуру програми дослідження.	Питання Кейси Завдання
2/2	4. Процес, етапи та стратегії науково-психологічного дослідження	Характеризувати принципи та етапи науково-психологічного дослідження. Визначати загальну схему наукового дослідження. Розробляти концептуальну модель науково-психологічного дослідження. Аналізувати особливості емпіричного дослідження у психології, поняття про психологічний експеримент та стратегії експериментального дослідження. Знати вимоги до експериментатора та психодіагностичних методик дослідження. Визначати ефективність наукових досліджень.	Питання Тести Ділові ігри Кейси
2/-	5. Етика науково-психологічних досліджень	Знати професійний етос науковця в сучасній Україні, моральні імперативи та етичні норми вченого. Аналізувати проблеми етично-правового регулювання науково-дослідницької діяльності в психології. Знати Етичний кодекс психолога. Характеризувати проблеми свободи та відповідальності психолога-дослідника. Розрізняти наукове шахрайство та плагіат. Знати Декларацію про академічну	Питання Групові дискусії Кейси Метод «Мікрофон»

		добросесність наукових працівників. Визначати право інтелектуальної власності та особливості його захисту.	
2/2	6. Дисертаційна робота: етапи виконання, оформлення та захист	Знати технологію підготовки та написання дисертаційної роботи як кваліфікаційної наукової праці. Аналізувати особливості підготовки до попереднього захисту та процедуру захисту дисертаційної роботи. Знати вимоги до оформлення дисертаційної роботи та написання наукових публікацій. Вміти підготувати наукову доповідь та написати тези, статтю з проблеми дослідження. Характеризувати отримані результати науково-психологічного дослідження та особливості їх впровадження.	Питання Тести Есе Науковий проєкт

Літературні джерела

1. Адаменко М. І., Бейлін М. В. Основи наукових досліджень. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 188 с.
2. Алексієвець М. М., Алексієвець Л. М., Терещук Г. В. Науково-дослідницька діяльність студентів : актуальність та організація. Тернопіль : Вектор, 2012. 362 с.
3. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования. Киев : МАУП, 2004. 214 с.
4. Білуха М. Т. Методология наукових досліджень : підруч. для бакалаврів, магістрів і аспірантів екон. спец. ВНЗ. Київ : АБУ, 2002. 480 с.
5. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
6. Єріна А. М., Заходжай В. Б., Єрін Д. Л. Методология наукового дослідження : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
7. Клименюк О. В. Методология та методи наукового дослідження : навч. посіб. Київ : Міленіум, 2005. 186 с.
8. Корбутяк В. І. Методология системного підходу та наукових досліджень : навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2010. 176 с.
9. Основи науково-психологічних досліджень : навч.-метод. посіб. / Автори : З. М. Адамська, І. П. Андрійчук, О. М. Воронкевич, Г. К. Радчук, С. В. Чопик, М. М. Шпак / ред. Г. К. Радчук. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 214 с.
10. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології. Київ : Ніка-Центр, 2003. 204 с.
11. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методология наукових досліджень : підручник. Київ : Знання, 2007. 317 с.
12. Татенко В. О. Методологічні проблеми сучасної психології. *Педагогіка і психологія*. 2012. № 2. С. 11–18.
13. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2004. 208 с.
14. Фурман А. В. Методология парадигмальних досліджень : монографія. Київ : Інститут соціальної і політичної психології НАПН України; Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 100 с.
15. Чернілевський Д. В. Методология наукової діяльності : навч. посіб. Вінниця : Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.

16. Шпак М. М. Психологія розвитку емоційного інтелекту молодших школярів : монографія. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2016. 372 с.
17. Шпак М. М. Теоретико-методологічні підходи до розуміння феномену емоційного інтелекту особистості. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки* : зб. наук. пр.; редкол.: В. І. Судаков (та ін.). Київ : Логос, 2011. Т. 1. С. 192–199.
18. Cherniss C. Emotional intelligence : Toward clarification of a concept. *Industrial and Organizational Psychology*. 2010. Vol. 3. P.110–126.
19. Haig B. D. The importance of scientific method for psychological science. *Psychology, Crime and Law*. 2018. December. P. 1–15.
20. Palmer B., Gardner L., Stough C. The relationship between emotional intelligence, personality and effective leadership. *Australian Journal of Psychology*. 2003. Vol. 55. P. 140–155.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (теми 1-3) – усне опитування, тестування, написання есе, обговорення кейсів	27
Змістовий модуль 2 (теми 4-6) – усне опитування, тестування, групова дискусія, виконання практичних завдань	33
ІНДЗ (есе)	20
Підсумковий контроль (теми 1-10) – тестові завдання трьох рівнів складності	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90 – 100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом